

SBORNÍK ABSTRAKT

Dostupné a důstojné
bydlení pro všechny II.

Pražská organizace vozíčkářů, z.s.

2016

Editor:
Marie Málková, Jan Tomandl, Kateřina Novotná

Název:
Sborník abstrakt -
Dostupné a důstojné bydlení pro všechny II

Vydalo České vysoké učení technické v Praze
Zpracovala Fakulta architektury
Kontaktní adresa 166 34 Praha 6, Thákurova 9
Tel. +420 22435 6276, +420 739 329 949

Vytiskla: elektronická forma CD
Počet stran: 26 Náklad: 50 ks
Vydání: 1

ISBN: 978-80-01-06053-7

Dostupné a důstojné bydlení pro všechny II.

1. listopadu 2016
Evropský dům, Jungmannova 745/24,
Praha 1 – Nové Město

Pořadatel Pražská organizace vozíčkářů, z.s.

Konference se konala pod záštitou prof. Ing. arch. Ireny
Šestákové, Fakulta architektury ČVUT v Praze.

Konference Dostupné a důstojné bydlení pro všechny II. byla
realizována za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z
programu Ministerstva pro místní rozvoj.

pražská
organizace
vozíčkářů

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OBSAH

I. Úvod	5
II. Program	6
III. Přednášky	8
Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná)	8
Mgr. Věra Pelíšková, Ing. arch. Petr Věrtelář, oddělení koncepce bytové politiky Ministerstvo pro místní rozvoj	
Bytová strategie MHMP	9
Mgr. Tomáš Trejtnar, referent odboru bytového fondu - oddělení právních a ekonomických činností, Magistrát hlavního města Prahy	
Podpora člověka v jeho přirozeném prostředí s pomocí sociálních služeb	10
Mgr. Ivana Příhonská, vedoucí oddělení realizace programů - sociální integrace a služby, Ministerstvo práce a sociálních věcí	
Sociální bydlení z pohledu měst a obcí	11
Ing. Dan Jiránek, výkonný ředitel, Svaz měst a obcí ČR	
Omezování komunikačních bariér v bydlení pro seniory	12
Doc. Ing. arch. David Tichý, Ph.D., ČVUT Praha, Fakulta architektury	
Bydlení jako činitel sociálního začleňování	17
Ing. Renata Zdařilová, Ph.D., FS, VŠB-Ostrava, ČKAIT	
Typologie sociální výstavby	20
Ing. arch. Šárka Voříšková, Výzkumný institut UniversalRAUM	
Nové formy bydlení pro seniory	22
prof. Ing. arch. Irena Šestáková, ČVUT Praha, Fakulta architektury	
Principy tvorby prostředí pro osoby s Parkinsonovou nemocí	24
Ing. arch. Jan Tomandl, ČVUT Praha, Fakulta architektury, Pražská organizace vozíčkářů, z. s.	

ÚVOD

Dne 1. listopadu 2016 se uskutečnila v Evropském domě konference Dostupné a důstojné bydlení pro všechny II. Pořádala ji Pražská organizace vozíčkářů pod záštitou prof. Ing. arch. Ireny Šestákové z fakulty architektury ČVUT a za podpory Ministerstva pro místní rozvoj.

Téma koncepce bydlení, zejména pro lidi se zdravotním postižením, otevřela první konference POV v KC Zahrada v květnu 2015. Tehdy byly představeny na jedné straně připravované návrhy rezortů MMR a MPSV na koncepci bydlení, na straně druhé zde byl dán prostor uživatelům s omezenou možností pohybu a orientace vyslovit svoje představy a zkušenosti s různými formami a typy bydlení: v bytech zvláštního určení (bezbariérových bytech), v chráněném nebo naopak v nezávislém samostatném bydlení. Konference tehdy probíhala v době, kdy se začal zpracovávat zákon o sociálním bydlení, a jejím cílem bylo dát prostor oběma stranám sdílet zkušenosti a vyslovit priority.

V časovém odstupu měla přinést konference v Evropském domě již „hotové“ informace o novinkách v legislativě, situace je však taková, že legislativa i koncepce rezortů se nerodily lehce a jsou stále v pracovní podobě.

Účastníci konference tak měli možnost s odstupem jednoho roku posoudit pokrok v jednotlivých koncepcích a konfrontovat zástupce institucí.

Pražská organizace vozíčkářů

PROGRAM

DOPOLEDNÍ BLOK

- 10:35 - 10:55 **Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná)**
Mgr. Věra Pelíšková, Ing. arch. Petr Věrtelář, oddělení
koncepce bytové politiky Ministerstvo pro místní rozvoj
- 10:55 - 11:15 **Bytová strategie MHMP**
Mgr. Tomáš Trejtnar, referent odboru bytového fondu -
oddělení právních a ekonomických činností, Magistrát
hlavního města Prahy
- 11:15 - 11:35 **Podpora člověka v jeho přirozeném prostředí s pomocí
sociálních služeb**
Mgr. Ivana Příhonská, vedoucí oddělení realizace
programů - sociální integrace a služby, Ministerstvo práce
a sociálních věcí
- 11:35 - 11:55 **Sociální bydlení z pohledu měst a obcí**
Ing. Dan Jiránek, výkonný ředitel, Svaz měst a obcí ČR
- 11:55 - 12:50 **Přestávka**

ODPOLEDNÍ BLOK

- 12:50 - 13:10 **Omezování komunikačních bariér v bydlení pro seniory**
Doc. Ing. arch. David Tichý, Ph.D., ČVUT Praha, Fakulta
architektury
- 13:10 - 13:30 **Bydlení jako činitel sociálního začleňování**
Ing. Renata Zdařilová, Ph.D., FS, VŠB-Ostrava, ČKAIT

- 13:45 - 14:00 **Typologie sociální výstavby**
Ing. arch. Šárka Voříšková, Výzkumný institut
UniversalRAUM
- 14:00 - 14:15 **Nové formy bydlení pro seniory**
prof. Ing. arch. Irena Šestáková, ČVUT Praha, Fakulta
architektury
- 14:15 - 14:30 **Principy tvorby prostředí pro osoby s Parkinsonovou
nemocí**
Ing. arch. Jan Tomandl, ČVUT Praha, Fakulta architektury,
Pražská organizace vozíčkářů, z. s.
- 14:30 - 15:00 **Závěrečná diskuze**

KONCEPCE BYDLENÍ ČR DO ROKU 2020 (REVIDOVANÁ)

THE HOUSING POLICY CONCEPT OF THE CZECH REPUBLIC UNTIL THE YEAR 2020

Mgr. Věra Pelíšková, Ing. arch. Petr Věrtelář
Ministerstvo pro místní rozvoj

Tématem příspěvku je proces revize Konceptu bydlení České republiky do roku 2020, jejímž předmětem bylo vyhodnocení stávajícího stavu problematiky a stanovení nových priorit do roku 2020. Ty se zaměřují zejména na zvýšení dostupnosti bydlení s ohledem na finanční udržitelnost, investiční podporu bydlení s důrazem na sociální segment, kontrolu účelného využití dotací, ale i na implementaci principů univerzálního designu.

Klíčová slova: bytová politika, dostupné bydlení, investiční podpora

The article discusses revision process of Housing concept in the Czech Republic till 2020. Its objective was to evaluate the current status of the issue and identify new priorities in the period to 2020. These are mainly focused on increasing the affordability of housing, investment support, effective use of subsidies and also implementing the principles of universal design.

Key words: housing policy, affordable housing, investment support

BYTOVÁ STRATEGIE MHMP

THE HOUSING STRATEGY OF PRAGUE CITY HALL

Mgr. Tomáš Trejtnar
Magistrát hlavního města Prahy

Příspěvek přináší pohled vykonavatele bytové a sociální politiky ve vymezené lokalitě hlavního města Prahy. Informuje o bytovém fondu města a aktuální pomoci ve formě pronájmu těchto bytů. Specificky je příspěvek zaměřen na byty zvláštního určení, kterých metropole vlastní 484. Mezi hlavní cíle města v oblasti bytové politiky patří aktualizace koncepce bytové politiky, dokončení prodeje vybraného bytového fondu a změna struktury bytového fondu. Součástí aktualizované koncepce je i zohlednění nového občanského zákoníku, jehož předpisy se promítly do smluv o pronájmu.

Klíčová slova: Bytová politika, Magistrát hl. města Prahy, bytový fond

The paper presents the view of the housing and social policy in the area of the Capital City of Prague. It discusses the housing stock of the city and the current possibilities of renting these apartments. Specifically, it focuses on accessible flats of total number of 484. Today the main goals of the city are updating of housing policy concept, finalization of the sale of the selected housing stock and changes in the structure of the housing stock. The updated concept also reflects the new Civil Code witch regulations has affected contracts of lease.

Key words: the housing policy, Prague City Hall, the housing stock

PODPORA ČLOVĚKA V JEHO PŘIROZENÉM PROSTŘEDÍ S POMOCÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

SUPPORT OF A PERSON IN HIS/HER SOCIAL ENVIRONMENT WITH SOCIAL SERVICES HELP

Mgr. Ivana Příhonská
Ministerstvo práce a sociálních věcí

Bydlení je základním předpokladem pro zajištění kvalitního života. U lidí s postižením nebo seniorů je ovšem podmínkou také dostatečná pomoc s běžnými činnostmi, které člověk v životě zvládá sám. Ministerstvo práce a sociálních věcí se nyní věnuje oběma oblastem. V oblasti bydlení nejen tzv. sociálnímu a dostupnému bydlení, ale také podmínkám v pobytových sociálních službách, na které bude příspěvek mimo jiné zaměřen. Zlepšení, které se v oblasti sociálních služeb připravuje, ale není pouze o pobytových službách, ale také (a hlavně) o využívání služeb terénních a ambulantních. V příspěvku budou představeny tyto návrhy, které by v příštím roce měly vejít v platnost.

Klíčová slova: sociální služby, podpora v přirozeném prostředí

Housing is a basic prerequisite for ensuring a quality of life. For people with disabilities or elderly, however, is also a condition of sufficient assistance with normal activities what can normally a person manages itself. The Ministry of Labour and Social Affairs focuses now on both of these issues. In the topic of housing not just on so-called social and affordable housing but also to living conditions in residential social services to which is the contributions focused among other issues. Prepared improvement in the field of social services is not only about residential services, but also (and especially) about use of outreach and day care services. These suggestions what should enter into force next year will be presented.

Key words: social services, support in social environment

SOCIÁLNÍ BYDLENÍ Z POHLEDU MĚST A OBCÍ

SOCIAL HOUSING FROM LOCAL GOVERNMENTAL PERSPECTIVE

Ing. Dan Jiránek
Svaz měst a obcí ČR

Příspěvek reaguje na chystané koncepce bytové politiky MMR, MPSV a MHMP. Upozorňuje zejména na nepostačující bytovou kapacitu s přihlédnutím k demografickému vývoji (stárnutí populace) i na nedostatečnost nastavených programů státních institucí. Vyjadřuje zároveň pochybnost o připravovaném zákonu o sociálním bydlení, k němuž Svaz měst a obcí vnesl řadu připomínek.

Klíčová slova: bytová politika, bytový fond, demografický vývoj

The paper responds to planned housing policy of Ministry of Regional Development, Ministry of Labour and Social Affairs and Prague City Hall. It points out the inadequate housing capacity with regard to demographic developments (population aging) and the inadequacy of programs setting. It also expresses the doubts about the upcoming law of social housing, for which the Union of Municipalities made a number of comments.

Key words: The housing policy, the housing stock, demographic development

OMEZOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH BARIÉR V BYDLENÍ PRO SENIORY

REDUCING COMMUNICATION BARRIERS IN SENIOR HOUSING

Doc. Ing. arch. David Tichý, Ph.D
ČVUT Praha, Fakulta architektury

Obecně dnes chápeme bydlení těch starších ve svém přirozeném sociálním prostředí, kde trávili svou podstatnou část života, jako určitý ideál. Se stoupajícím věkem se ale v tomto prostředí postupně zužuje okruh blízkých, a někteří čelí postupnému osamocení. A právě osamělost bývá pro mnohé častou příčinou ztráty smyslu života. V tomto ohledu má psychický stav člověka významný vliv na jeho zdravotní stav. Omezení osamocení tak v sobě skrývá potenciál prodloužení vitality a soběstačnosti stárnoucího člověka. To je důležité pro něj samotného, ale i pro všechny, kteří se v případě potřeby o méně mohoucí starají a pomáhají jim.

Jaké formy bydlení pro seniory bychom ale měli podporovat a navrhovat, aby toto prostředí skutečně aktivizovalo člověka a zlepšilo nejen obecnou kvalitu života, ale aby se prodloužila základní soběstačnost seniorů a zároveň oddálila případná nutnost jejich odchodu do specializovaných zařízení?

Mezi rychle se rozvíjející a zároveň velmi významné formy bydlení pro seniory patří různé formy komunitního bydlení, které se od většiny ostatních forem bydlení odlišují sounáležitostí mezi spolubydlicími založené na sdílení společných prostorů, vybraných činností spojených s bydlením a vzájemné pomoci. Fungující komunity lze ale dosáhnout pouze na základě maximálního respektování individuality a vytvoření soukromého prostředí, které se stává základem k návrhu prostředí společného. Oproti standardnímu bydlení, zde existují specifické nároky na prostorové a dispoziční uspořádání nejen osobního, ale především sdíleného prostoru.

Návrh takového prostoru nevytváří srozumitelný hierarchický systém od významnějších po sekundární. Komunikace tak z velké části vůbec nenabývají charakteru ulic, ale podobají se spíše silnicím, tedy charakteru komunikací typických pro extravilán. Prostředí tak v mnoha ohledech ztrácí svoji srozumitelnost, která ale napomáhá nejen se s místem lépe identifikovat, ale především pochopit, jak se v něm chovat, jak je možné ho užívat, a tím si i vyjasnit, komu místo patří a kdo se o něj stará. Veřejný prostor sídlišť ale s těmito fenomény neumí pracovat nebo je neumí dostatečně lapidárně artikulovat, přestože v názvech některých míst se o tato pojmenování snaží. Problematická srozumitelnost veřejného prostoru ústí do jeho nízké celkové kvality. Navíc ve srovnání s tradičním městem, kde je poměr veřejných prostranství vůči celku přibližně 30 procent, mají sídliště tento poměr 60 až 80 procent. Takové prostory tak pro svého správce představují nejen vyšší běžné provozní náklady, ale ve spojení s jejich vyšší anonymitou a nárůstem vandalismu i zvýšené riziko jejich bezpečnosti. Sociální koheze společenství skrze jeho identifikaci s místem je tak silně narušena. Oslabení osobního vztahu k prostředí ve svém důsledku negativně ovlivňuje kvalitu a množství sociální interakce mezi lidmi. Proto bude do budoucna bydlení prostorovým obrazem cílených sociálních vztahů. Teprve potom je člověk schopen využít potenciál a výhody sdíleného. Výsledkem potom je vznik kvalitního bydlení, kde nejen že dobře znám svoje sousedy, ale i podle vlastních potřeb využívám potenciál společenství.

Podobné formy bydlení mají na jednu stranu silný potenciál rozvoje, na druhou stranu lze ale na základě zahraničních zkušeností předpokládat, že se budou pravděpodobně týkat maximálně jednotek procent osob z celkového počtu všech seniorů. Většina starších osob bude nadále bydlet ve svém původním prostředí. Jak toto prostředí můžeme na základě výše uvedených zkušeností zlepšit, aby se v něm dobře žilo a aby zároveň pomáhalo eliminovat již zmíněné situace, které stárí přináší? Které charakteristiky vystavěného prostředí čelí problémům nejvíce?

Určité specifikum v tomto ohledu u nás představují panelová sídliště, ve kterých žije přibližně třetina obyvatel České republiky, v Praze je to dokonce necelá polovina. Sídliště představují specifický systém zástavby s řadou odlišností vůči běžnému městu. Veřejná prostranství často tvoří až 2/3 plochy těchto území, dopravní a technická infrastruktura většinou nesleduje prostorovou logiku zástavby a její charakter a identita jednotlivých lokalit je namísto veřejnými a sdílenými prostranstvími výrazně definována jednotlivými solitérními stavbami. Ve své době měla sídliště naplnit sociální ideál hygienického bydlení pro všechny bez rozlišení, což však dnes už neplatí. V prostředí sídlišť se začíná projevovat nejen demografický vývoj spojený se stárnutím populace, ale i odchod těch úspěšnějších a bohatších. Pozitivní dědictví poměrně širokého sociálního mixu obyvatel sídlišť se začíná oslabovat. Typologická monotónnost tak bude zásadně ovlivňovat i monotónnost sociální.

Tento problém je rámován prostorovým uspořádáním, které z valné části nekoresponduje s hmotovou strukturou staveb a veřejných prostranství. Je velice důležité najít způsob jak do těchto území koncepčně vstupovat a jak nastartovat proces jejich transformace ve fungující a atraktivní součásti městské struktury. Omezení komunikačních bariér v bydlení pro seniory tak souvisí nejen s typologií bytu nebo domu, ale také a především s celkovým prostředím, kde lidé bydlí.

Klíčová slova: Komunikace, prostředí, architektura, senioři

Generally, we understand housing for seniors in their natural social environment where they spent a substantial part of his life as a certain ideal. With increasing age, but in this environment, gradually narrowing circle of relatives and friends, and some are facing gradual isolation. And loneliness is a frequent cause of loss of meaning in life for many of them. In this regard, the mental state of a person has significant effect on his health condition. Reducing loneliness has the potential of extension of vitality and self-sufficiency of an aging person. It is important for seniors, but also for all those who, if necessary, provides care and help them.

What forms of housing for seniors we should suggest and design? What kind of environment really would activate man, may improve the general quality of life, could extend basic self-sufficiency of seniors and also can delay the possible need for their going to specialized senior houses with care?

Among the rapidly developing and important forms of housing for seniors one can count various forms of community living that distinguish themselves from other forms of housing by increased sense of belonging and solidarity between neighbors based on sharing of common spaces, on selected activities related to housing and on mutual assistance. But a functioning community of this kind can be achieved only on maximum respect for individuality and creation of private environment that becomes the initial point for the design of the common environment. Compared to standard housing, there are specific requirements for spatial and layout arrangement of personal as well as shared space. The design of such housing should therefore be a spatial image of targeted social relations. Only then one is able to utilize the potential and benefits of sharing. The result is then a high-quality housing, where not only does one know well his neighbors, but also according to his needs one uses the potential of the whole community.

Such forms of housing have in Czech Republic a strong development potential, but based on international experience, they can probably attract only few percent of the total number of seniors. Most elderly people will continue to live in their original environment. How can we improve this environment to make it performed better and to bring forth a better quality of life and to help to eliminate the aforementioned conditions that come along with aging? Which characters of built environment facing problems the most?

Local housing estates, where about one third of the population of the Czech Republic lives (in Prague and the bigger cities this number is even higher), represent in this respect a specific type of environment with a number of differences from the "standard" town: public spaces often occupy up two thirds of these localities, transport and technical

infrastructure often does not follow the spatial logic of the buildings and its character and identity of different parts is strongly defined by individual solitary buildings instead of by common public spaces. In its time, housing estates were fulfilling a social ideal of equal sanitary housing for everybody, but this is no longer the challenge. The demographic trend of aging population, and also the exit of the more successful and richer members of society is starting to show on the housing estates social strata. The positive legacy of a fairly broad social mix begins to weaken. Typological monotony is thus critically affecting the social monotony.

This issue is framed by spatial arrangement, which in large doesn't correlate with the building mass and public spaces. Public spaces do not constitute a hierarchical system from the main to the secondary ones. Public space network does usually not acquire the character of streets, rather it resembles roads typical of the countryside areas. The environment thus loses its readability, which helps not only to identify better with the place, but most of all to understand how to behave appropriately in it, how to use it, and thus also clarify to whom the place belongs and who takes care of it. Public space of housing estates does not allow to work with these phenomena or it complicates their sufficient articulation. Problematic readability of the public space leads to its low overall quality. Moreover, in contrast to the traditional town, where the ratio of public spaces to the whole is

Key words: Communication, environment, architecture, seniors

BYDLENÍ JAKO ČINITEL SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ

HOUSING AS A FACTOR OF SOCIAL INCLUSION

Ing. Renata Zdařilová, Ph. D.
VŠB-Ostrava, ČKAIT

Požadavky na bydlení jsou v českém právním prostředí upraveny v obecné rovině. Základním koncepčním dokumentem bytové politiky České republiky je Koncepce bydlení, jejíž cíle (mimo jiné zvyšování nabídky a kvality bydlení) jsou konkrétně naplňovány právními předpisy a podpůrnými nástroji v oblasti bydlení. Z tohoto obecného hlediska v současné době neexistuje podmínka nutnosti výstavby bezbariérového bydlení, pokud takovéto bydlení není podporováno dotačními tituly.

Specifické technické požadavky zacílené na osoby s omezenou schopností pohybu a orientace jsou předmětem prováděcí vyhlášky stavebního zákona. Jedná se o vyhlášku č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Požadavky na technické řešení bytových domů jsou uvedeny pouze pro domy obsahující byt zvláštního určení. Požadavky na technické řešení bezbariérových bytů jsou specifikovány jako požadavky na řešení upravitelných bytů a řešení bytů zvláštního určení.

Současný stav požadavků na specifické formy bezbariérového bydlení vedou k zamyšlení, jakým způsobem zajistit kvalitní a vyhovující bydlení. Jaké jsou skutečné nároky na prostor, vybavení, technické řešení a jiné cílových uživatelů? Odpovědi lze nalézt přímo u uživatelů. Ve spolupráci s organizacemi zdravotně postižených byl sestaven dotazníkový formulář, který obsahuje všechny podstatné otázky, jenž v pozitivní míře mohou ovlivnit kvalitu dobrého a vyhovujícího bezbariérového bydlení. Úkolem šetření bylo zjistit praktické zkušenosti se stávajícím bydlením a potřeby potenciálních uživatelů bezbariérového bydlení.

Získaná data provedených průzkumů jsou základními podklady pro formulování základních obecných principů přizpůsobitelného bydlení. Znalosti z dotazníkového šetření a jeho analýza je předpokladem pro docílení stavu rovných podmínek v přístupu k bydlení.

Tento příspěvek vznikl za podpory Technologické agentury ČR při řešení projektu č. TD03000279 s názvem „Bydlení jako činitel sociálního začleňování“.

Klíčová slova: Přístupnost prostředí; bydlení; přizpůsobitelné bydlení; celoživotní bydlení; bezbariérové bydlení; bydlení seniorů.

Legal requirements for housing are governed in general in the Czech legal environment. The basic concept document for the housing policy of the Czech Republic is the Housing Concept, the objectives of which (among other things, increasing the supply and quality of housing) are specifically implemented by legislation and support tools in the area of housing. From this general perspective, there is currently no requirement with respect to the necessity of construction of barrier-free housing, if such housing is not supported by grant programs.

Specific technical requirements aimed at people with limited mobility and orientation are the subject of the Building Act implementing regulation. This is Regulation No. 398/2009 Coll., on general technical requirements ensuring barrier-free use of buildings. Requirements for technical solutions to blocks of flats are only set down for blocks containing a special purpose flat. Requirements for technical solutions of barrier-free flats are specified as requirements for the layout of modifiable flats and special-purpose flats.

The current state of requirements for specific forms of barrier-free housing leads us to consider how to provide quality and satisfactory housing that will be adaptable and versatile. What are the target users' real demands for space, equipment, technical solutions and other things? The answers can be found directly with the users. In cooperation with organizations of disabled persons, questionnaire has been prepared, which contains all the relevant questions that can affect the quality of good and satisfactory barrier-free housing in a positive way. The task of the investigation is to find out the practical experience with the existing housing and the needs of potential users of barrier-free housing.

The data obtained in the surveys conducted represent the fundamental basis for formulating the general principles of adaptable housing. Knowledge acquired from the questionnaire survey and its analysis is a prerequisite for achieving a state of equal conditions of access to housing.

This article was supported by the Technology Agency of the Czech Republic during the project no. TD03000279 called "Housing as a factor of social inclusion".

Key words: Accessibility of the Environment; Housing; Adaptable Housing; Lifelong Housing; Barrier-Free Housing; Housing for Seniors.

TYOLOGIE SOCIÁLNÍ VÝSTAVBY

SOCIAL HOUSING

Ing. arch. Šárka Voříšková
Výzkumný institut UniversalRAUM

Vývoj bytové výstavby ve Spolkové republice Německo je podle aktuálních prognóz velice dynamický. Předpokládá se, že bude v příštích letech nutné ročně postavit až 400.000 nových bytů v centrálních oblastech. Současný trh ukazuje prudký nárůst sociálních rozdílů a posun určitých skupin z atraktivních oblastí. Nastavuje tak zrcadlo konceptu sociálního bydlení, ještě vyhoceného uprchlickou krizí. Nutnost nových konceptů a zajištění kvalitního finančně dostupného bydlení je čím dál tím zřetelnější.

Právo na adekvátní bydlení je zakotveno v sociálním zákoně. Formy bydlení pro osoby s handicapem a pro seniory mohou být velice různorodé: od klasických pečovatelských zařízení přes chráněné spopolitosti k adaptovaným nájemným bytům.

Jaká kritéria jsou nutná pro další vývoj a jaké typologie je nutno v budoucnu rozvíjet? Náročnost projektování lidského obydlí je často neprávem podceňována. Čitelnost a srozumitelnost prostor, kvalita designu, samozřejmá návaznost na parter nebo promyšlené detaily mohou výrazně změnit sociální interakci a chování těch, kteří zde bydlí. Obrovské potenciály nových typologií a kvality jejich řešení je nutno využít.

Klíčová slova: sociální bydlení, architektura, typologie

According to current forecast, the development of housing in Germany is very dynamic in the present. It is expected up to 400,000 new apartments should be built in the city centre areas in the coming years. The current market shows a sharp increase in social inequalities and the shift of the certain groups of citizens from the attractive areas.

It touches the concept of social housing, especially during the refugee crisis. The necessity of the new concepts of quality affordable housing is becoming increasingly evident.

The right to adequate housing is enshrined in a social law. Housing for persons with disabilities and the elderly can be very diverse: from traditional institutional care across the sheltered housing to adapted rental housing.

What is necessary for the further development and which forms of housing have to be developed in future? The difficulty of design of housing is often underestimated. Readability and clarity of space, quality of design, connection to parterre or sophisticated details can greatly change the social interaction and behavior of those who live here. Huge potentials of new typologies and the quality of their solution should be used.

Key words: social housing, architecture, typology

NOVÉ FORMY BYDLENÍ PRO SENIORY

NEW FORMS OF SENIOR HOUSING

prof. Ing. arch. Irena Šestáková
ČVUT Praha, Fakulta architektury

Přednáška je věnována architektuře staveb pro dlouhodobé bydlení seniorů. Cílem této přednášky je upozornit na některá úskalí, se kterými se projektanti, ale i uživatelé těchto staveb setkávají.

Příspěvek se zabývá nejen novými formami dlouhodobého bydlení seniorů, ale také zásadami sociálního začlenění a základními principy tvorby přehledného prostředí, jak v exteriéru, tak v samotných objektech. Vhodné prostorové i materiálové řešení objektu, stejně jako jeho začlenění do okolí, hraje zásadní roli při budování moderního bydlení pro seniory komunitního charakteru.

Cílem přednášky je představit architekturu jako jeden z důležitých nástrojů pro dlouhodobé a perspektivní řešení společenské situace spojené s výrazným stárnutím populace.

Klíčová slova: architektura, prostředí, bydlení pro seniory, transformace sociálních služeb, sociální začlenění

The lecture is devoted to the architecture of buildings for long-term housing for seniors. Its aim is to point out some of the difficulties which are encountered by the designers as well as the users of these buildings.

The paper deals not only with new forms of long-term senior housing, but also with the principles of social inclusion and the basic principles of creating a lucid environment, both inside and outside of built structures. An appropriate spatial and material layout of a building, as well as its integration into the surroundings, plays a crucial role in designing modern community housing for seniors.

The aim of the lecture is to emphasize the significance of architecture as one of the tools for a long-term and advanced solution of the social situation related to considerable aging of the population.

Key words: architecture, environment, housing for seniors, transformation of social services, social

PRINCIPY TVORBY PROSTŘEDÍ PRO OSOBY S PARKINSONOVOU NEMOCÍ

DESIGN OF SPACE FOR PEOPLE WITH PARKINSON'S DISEASE

Ing. arch. Jan Tomandl
ČVUT Praha, Fakulta architektury

Prostředí, ve kterém žijeme, má svůj přirozený historický vývoj a v průběhu dějin si ho lidé vždy přizpůsobovali tak, aby co nejlépe vyhovovalo jejich potřebám. Od roku 1985 se objevuje v českém legislativním prostředí materiál, který upravuje tvorbu prostoru pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. V současné době tuto problematiku řeší zejména prováděcí vyhláška stavebního zákona č. 398/2009 Sb., O obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Jejím účelem je zajistit, aby nové i rekonstruované stavby a veřejný prostor byly obecně přístupné pro co největší množství lidí, včetně obyvatel se zdravotním znevýhodněním, rodičů s kočárky apod.

V současné době nejsou principy navrhování prostředí, které by bylo vhodné pro osoby s Parkinsonovou nemocí, nijak zohledněny v normových a legislativních materiálech ani v architektonických manuálech. Aby mohl architekt prostor vhodně navrhnout, musí tyto potřeby pochopit. Vhodným návrhem architektonického prostoru je možné kompenzovat některé příznaky nemoci a umožnit tak nemocnému delší setrvání v samostatném životě - ve veřejných budovách i ve vlastní vhodně upravené domácnosti. Oddálí se tak i nutnost stěhovat se do specializovaných, finančně náročnějších zařízení bez vazby na okolní společenský život. Výsledkem je přínos pro jedince, jeho okolí i celou společnost z hlediska sociálního i ekonomického.

Klíčová slova: Parkinsonova nemoc, architektura, design

Podpora: GAČR 16-23901S - Principy tvorby prostředí pro osoby s Parkinsonovou nemocí

We live in an environment with a natural historical evolution. Throughout history people have always adapted their surrounding space in order to suit their needs and requirements. Since 1985, there has been a legislative material in Czech Republic, regulating how to design architecture for people with physical or mental disabilities. Today, the valid material is Decree No. 398/2009 Coll. on general technical requirements securing the use of barrier-free buildings. Its purpose is to ensure, that new and renovated buildings and public space are generally accessible to as large a population as possible, including people with disabilities, parents with prams etc.

Currently there are no principles of design or creation of environment that would be responsive for people with Parkinson's disease reflected in the normative and legislative materials nor in architectural manuals. An architect has to understand these special needs to be able to design suitable space.

Key words: Parkinson's disease, Architecture, Design

Funding: GACR 16-23901S – Design of space for people with Parkinson's disease

